

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА
"ПЧЕЛИЦА"
Број: 524/2
14.09.2021 год.
НЕГОТИН

На основу члана 119 ст.1 тач.2 Закона о основама система образовања и васпитања чл.26 став 1 тач.2 Статута Предшколске установе „Пчелица“ Неготин и чл.2 тач.2 Пословника о организацији и раду Управног одбора Установе, управни одбор Предшколске установе „Пчелица“ Неготин, на својој седници одржаној дана 14.9.2021. године, донео је

ОДЛУКУ

ДОНОСИ СЕ Предшколски програм Предшколске установе „Пчелица“ Неготин

Образложење

Законом о основама система образовања и васпитања и то чланом 119 став 1 тачка 2 предвиђено је да орган управљања установе доноси предшколски програм, развојни план, годишњи план рада, усваја извештаје о њиховом остваривању, вредновању и самовредновању.

Такође је, истим Законом и то чланом 62 став 2 прописано је да, у складу са школским календаром, развојним планом и предшколским, школским и васпитним програмом, годишњи план установа доноси до 15. Септембра.

Истим Законом, и то чланом 120 став 6 тачка 4, предвиђено је да Савет родитеља разматра предлог школског програма, развојног плана, годишњег плана рада.

Сходно изнетом, Разматран је предлог Предшколског програма на седници Савета родитеља одржаној дана 10.9.2021. године, као и на седници васпитно-образовног већа Установе, одржаној дана 13.9.2021. године, те је управни одбор Установе, на седници одржаној дана 14.9.2021. године, исти донео.

Са свега напред изнетог, донета је одлука као у диспозитиву.

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Горан Патрујкић

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Неготин, септембар 2021.

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ ПУ „ПЧЕЛИЦА“ НЕГОТИН садржи:

Уводне напомене

1. Портрет установе

Локално окружење

Организациона структура установе

Култура установе: мисија и мото установе

2. Предшколска установа као место реалног програма васпитно-образовног рада

Васпитно-образовни програм као израњајући програм заједничког живљења;

Понуда програма и услуга;

Физичко окружење као димензија програма.

3. Предшколска установа као место демократске и инклузивне праксе

Партнерство са породицом;

Повезаност са локалном заједницом;

Рад са децом и породицама из осетљивих група;

Транзиција и континуитет у образовању.

4. Предшколска установа као место рефлексивне праксе

Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање;

Вредновање кроз праћење и документовање остваривања предшколског програм

Уводне напомене

Васпитно-образовни рад у предшколској установи остварује се на основу Предшколског програма. Предшколским програмом конкретизују се теоријско-вредносна полазишта предшколског васпитања и образовања дата у Основама програма предшколског васпитања и образовања кроз спецификацију праксе предшколске установе у њеном реалном контексту. Димензије контекста предшколске установе су локално окружење, структура и култура установе и начини учешћа свих актера којима се обликује и гради пракса предшколске установе и програм васпитно-образовног рада са децом. Предшколским програмом се дефинише пракса предшколске установе којом се стварају услови за реализацију квалитетног програма васпитно-образовног рада са децом предшколског узраста.

Полазишта предшколског програма садржана су у концепцији Основа програма којом се одређује пракса предшколске установе и димензије програма предшколског васпитања и образовања кроз: теоријско-вредносна полазишта, циљеве и разумевање контекстуалне природе васпитно-образовног програма.

У складу са концепцијом Основа програма пракса предшколске установе треба да буде демократска, инклузивна и рефлексивна, да се развија кроз реални програм у конкретном контексту, заједничким учешћем деце и одраслих којим се подржава добробит детета, подржава породица и аутономија, креативност и професионалност практичара.

Предшколски програм садржи опште податке о установи и њеном окружењу, врсте и трајање програма васпитно-образовног рада, других облика рада и услуга, облике сарадње са породицом и локалном заједницом, начине остваривања принципа и циљева васпитања и образовања, као и начине праћења и самовредновања рада предшколске установе.

Предшколски програм доноси се на неодређено време и објављује се у складу са општим актом предшколске установе, а мења се по потреби, ради усаглашавања са насталим променама у току његовог остваривања

1. Портрет установе

Предшколска установа „Пчелица“ једина је предшколска установа у граду која ради са децом предшколског узраста од 1 године до поласка у школу. Установа је основана 1919. године као „Дечје забавиште“ од стране хуманитарне организације „Коло српских сестара“. До Установе за децу предшколског узраста „Пчелица“ како се сада зове, Установа је мењала називе и локације. Од 1971. год. налази се у улици – Добропољска бб у Неготину. Оснивач Установе је СО Неготин.

Установа се налази у центру града. У дворишту површине око хектар и по, смештене су две зграде за боравак деце.

„Стара зграда“ је површине 1800 m², и у њој се налази седам просторија за боравак деце. Свака радна просторија има своје купатило и ходник са гардеробним орманима. У овој згради налази се и централни хол, трпезарија, главна кухиња, два атријума, тераса у поткровљу, канцеларије, васпитачка канцеларија са библиотеком за старији и предшколски узраст, мање просторије-оставе, подрумске просторије у којима је смештена котларница и магацини. На спрату је просторија за рад педагошко-психолошке службе.

„Нова зграда“ је површине 2900 m² и у њој се налази 14 радних просторија за боравак деце. У склопу сваке од њих налази се гардероба и купатило. Две мање радне просторије намењене су боравку деце две предшколске васпитне групе полудневног боравка које користе заједничку радну собу и једне старије васпитне групе. Ове собе имају једно заједничко купатило и посебне гардеробне ормане у делу централног хола. Једна радна просторија адаптирана је у васпитачку канцеларију са библиотеком за млађи узраст. У централном холу се налази и бина. У овој згради налази се још и фискултурна сала, помоћна-дистрибутивна кухиња, радионица, вешерница, тријажна просторија, канцеларије, просторија за рад логопеда и два отворена атријума.

Установа поседује пространо двориште које омогућава деци игру, активности на отвореном простору и боравак на ваздуху.

Локално окружење

Установа налази се у близини самог центра града, на изузетно повољном месту што се природних ресурса тиче- у непосредној близини налазе се три парка: Градски парк, парк Музичке школе и парк Дома Станко Пауновић. У близини града налази се и излетиште Бадњево, а такође доступан и врло погодан за излете у природи је и комплекс Пољопривредне школе “Рајко Боснић“- Буково. У непосредном окружењу налазе се и две Основне школе - „Вук Караџић“ и „Бранко Радичевић“, а и трећа Основна школа „Вера Радосављевић“ није на великој удаљености тако да је могућност сарадње са овим школама велика, што у многоме доприноси остваривању програма. У истом циљу могу се користити и терени Спортског центра као и терен на градском стадиону, који нам је такође близу. Од великог значаја за реализацију нашег програма је и Библиотека, Градски музеј, Кућа Стевана Мокрањца, Дом културе, Градска галерија и друге институције у граду а које се такође налазе у непосредном окружењу.

Организациона структура установе

Радно време Установе прилагођено је потребама корисника- родитељима и деци. Установа ради десет сати дневно. Пријем деце врши се од 6:00 – 8:00 часова. Боравак деце у Установи је до 16 сати у целодневном боравку, док су деца у полудневном боравку смештена у две ротирајуће смене (прва од 7:30-11:30 и друга од 12:00–16:00 часова). Изузетно радно време Установе може бити промењено у ванредним условима на основу одлуке органа управљања и уз сагласност оснивача.

Установа обавља своју делатност током године по календару рада који је усклађен са школским календаром за сваку радну годину. Радна година почиње 01.09. и завршава се 31.08. Школска година за припремни предшколски програм почиње 01.09. и завршава се у јуну месецу (по школском календару).

У оквиру редовне делатности Установе организована су два вида боравка деце:

1. Целодневни боравак од 6 до 16 сати (10 сати дневно, пет дана у недељи);

2. Полудневни боравак у две смене, прва смена- од 7,30-11,30h и друга смена- од 12-16h (4 сата дневно, пет дана у недељи) за децу узраста од 5,5 година до поласка у школу.

Приказ дневних активности предвиђен за **целодневни тип боравка** деце:

- Пријем деце
- Припрема за доручак и доручак
- Васпитно-образовни рад; игра и активности деце у просторима вртића (радна соба, фискултурна сала, трпезарија, отворене површине, терасе) и ван вртића
- Припрема за ужину и ужина (ручак за јаслене групе)
- Игролике активности деце
- Припрема за одмор и одмор или мирне активности
- Припрема за ручак и ручак (ужина за јаслене групе)
- Игра и активности деце у радној соби или на отвореном простору до одласка кући

Приказ дневних активности предвиђен за **полудневни тип боравка** деце:

- пријем деце
- васпитно-образовни рад
- припрема за ужину и ужина
- васпитно-образовни рад и боравак на ваздуху
- испраћај деце

Распоред радног времена запослених састављен по структурама запослених

<i>Структура</i>	<i>Радно време</i>
Радници кухиње	Од 6 до 15 часова у две смене (по потреби од 5 сати)
Васпитачи и медицинске сестре-васпитачи	Од 6 до 16 часова у две смене
Стручни сарадници- педагог, психолог, логопед	Од 7,30 до 14,30 часова
Сарадник- медицинска сестра на пословима превентивне здрав.заштите	Од 7,00 до 15,00 часова
Спремачице	Од 6 до 16,30 часова у две смене

Домар и ложач	Раде у две смене у оквиру чега остварују 40-то часовно радно време
Управа и администрација	Од 7 до 15 часова

Култура установе: мисија и мото установе

МИСИЈА : *Ми у ПУ ``Пчелица`` својим стручним компетенцијама и расположивим ресурсима стварамо безбедно и пријатно окружење за боравак деце код које развијамо самосталност, радозналост, креативност и слободу у изражавању мисли и осећања. Ми смо прва степенница у васпитно-образовном систему. Обезбеђујемо деци на раном узрасту негу, исхрану, васпитање и образовање, добру припрему за школу и живот. Допуна смо породичном васпитању. Отворени смо према породици и средини у којој живимо.*

ВИЗИЈА: *Желимо да постанемо установа у којој сва деца расту и развијају се стварањем квалитетније васпитно-образовне средине. На основу савремених сазнања желимо да градимо нашу установу као заједницу која учи, а коју чине деца, породица и локална средина.*

МОТО: *Добробит деце је наша ``звезда водилња``.*

2. Предшколска установа као место реалног програма васпитно-образовног рада

Васпитно-образовни програм као израњајући програм заједничког живљења

Васпитно-образовна програм се гради кроз заједничко учешће свих учесника - деце породице и васпитача, у конкретном контексту заједнице којој припадамо, полазећи од концепције Основа програма.. Програм није унапред прописан, већ је израњајући, јер се

односи на конкретну децу, њихове породице и развија се уважавајући специфичности животног окружења породица и вртића.

Васпитно-образовни рад усмерен је на целовит развој детета и подршку добробити детета кроз смислене односе које гради са вршњацима, одраслима и физичким окружењем и оснаживањем активног учешћа детета у заједници вршњака и одраслих.

Најважнији аспекти Основа програма:

- *Квалитете односа*
- *Значај простора*
- *Сарадња са породицом и локалном заједницом*
- *Учење кроз игру и истраживање*

Дете учи сопственим чињењем и учешћем у заједничким активностима са вршњацима и одраслима што је у новој концепцији Основа означено као **делање** детета.

У вртићу делање обухвата :

- Игру
- Активно учешће у животно практичним ситуацијама
- Планиране ситуације учења

Циљ предшколског васпитања и образовања је подршка добробити детета.

Кључни принципи у развоју реалног програма:

- Принцип усмерености на односе
- Принцип животности
- Принцип интегрисаности
- Принцип аутентичности
- Принцип ангажованости

- Принцип партнерства

На основу кључних принципа васпитач развија програм кроз следеће стратегије: ***планирање, заједничко развијање програма и праћење и вредновање кроз документовање.***

Планирање - Интегрисаним приступом, васпитач/мед. сестра-васпитач омогућава деци да уче кроз јединство оног што доживљавају, промишљају и онога што раде. Планирање у интегрисаном приступу може бити тематско или пројектно. Идеја за тему/пројекат може да проистиче из свакодневних искустава које деле деца и одрасли, из игре деце, из проблематике која заокупља децу и интересује их, из учених потреба и упитаности деце и васпитача, из различитих догађаја у дечјем вртићу и у локалном окружењу. Васпитач/мед. сестра-васпитач документује своје планирање у обрасцу за план који надограђује током процеса развијања теме/пројекта. План садржи: оријентациони назив теме/пројекта, кратко образложење како је дошло до покретања теме/пројекта и датуме почетка и краја; наведене изворе сазнања за васпитача везаних за тему/пројекат; потребну опрему и материјале; идеје за активности са децом, потребне ресурсе, учешће породице и других учесника и места у локалној заједници као места учења.

Развијање програма подржава грађење и неговање односа уважавања, сарадње, одговорности и заједништва. Заједништво је организовано око смислених ситуација (интегрисаног) учења које израњају из искуства, питања, догађаја, збивања у групи и заједници. Сваки члан заједнице је уважен у својој аутентичности. Негује се индивидуализовани приступ сваком детету, уз подршку деци са сметњама у развоју и инвалидитетом и деци из других осетљивих група. У развијању програма фокус је на уважавању перспективе деце и породице и повезивању са локалном заједницом.

Праћење, документовање и вредновање - Праћење кроз документовање обухвата праћење учења и развоја детета и праћење како се развија програм. Кроз документовање се омогућава видљивост програма и учења и развоја деце. Процес учења и развоја детета се прати и документује кроз дечји портфолио. Развијање програма кроз теме/пројекте се

документује кроз тематски/пројектни портфолио. Вредновање је саставни део праћења програма. Стручни сарадници и васпитачи заједно преиспитују квалитет програма кроз вредновање реалног програма у његовим носећим димензијама: средина за учење; квалитет односа; заједничко учешће; подршка диспозицијама за учење; инклузија, различитости и демократске вредности; сарадња са породицом и локалном заједницом.

Понуда програма и услуга

У оквиру предшколског програма установе, остварују се редовни програми васпитно-образовног рада у целодневном и полудневном трајању, а могу да се остварују и различити облици и програми у функцији остваривања неге, васпитања, и образовања деце, одмора и рекреације, пружања подршке породици, неговања језика и културе националне мањине, посредовања појединих подручја културе, науке и уметности, а према утврђеним потребама и интересовањима деце и породица са специфичностима локалне заједнице.

Програм неге и васпитања деце узраста од 12 месеци до 3 године

На јасленом узрасту нега деце је неодвојива од процеса васпитања и бриге о детету. Њоме се одржава хигијена деце и задовољавају потребе за сном, исхраном, боравком на свежем ваздуху, а интеракцијом у процесу неге доприноси се социјализацији и општем развоју детета. Распоред дневних активности прилагођава се узрастним карактеристикама и индивидуалним потребама деце. Такође, уважавају се индивидуалне разлике међу децом у погледу здравствено-хигијенских навика, потреба за храном и сном.

Дете се сагледава као целовито биће које се развија својим темпом. Активности које медицинска сестра - васпитач планира и реализује са децом нуде подстицај за све области развоја детета, истовремено (холистички приступ).

Приоритет у раду медицинске сестре-васпитача је да гради квалитетан однос са сваким дететом, у коме се дете осећа сигурно и прихваћено. Однос са дететом јасленог узраста медицинска сестра - васпитач успоставља и развија кроз игру, процесе неге и свакодневне животно-практичне активности. Грађење квалитетног односа са дететом медицинска сестра - васпитач обезбеђује правовременим и доследним реаговањем на деције

потребе и емоције, њиховим безусловним прихватањем и подршком у усвајању адекватних начина за њихово изражавање и задовољење. Посебна пажња поклања се обogaћивању дечије игре, као контекста у ком се одвија истраживање света, делање у њему и његово мењање.

Медицинска сестра прати и подржава дечје иницијативе и тиме потпомаже грађење слике о себи као компетентном и уваженом бићу. Деца имају потребу да истражују свет који их окружује путем чула и покрета (сензомоторни период). Она тако стичу искуства, сазнања и граде слику света око себе, зато је важно подржати их и подстицати у процесима истраживања и експериментисања. Ови процеси подстакнути су квалитетним односом медицинске сестре-васпитача и детета, као и брижљиво уређеном средином, која је безбедна, стимулативна, прилагођена различитим потребама и могућностима деце, у којој и деца и родитељи имају могућности да оставе свој лични печат. Медицинске сестре васпитачи теже да остваре и негују партнерске односе са родитељима усмерене на добробит деце и породице. Један од главних задатака је стављање у функцију свог простора у вртићу као подстицајног окружења за дечје ангажовање.

Према Правилнику о ближним условима за почетак рада и опремање предшколске установе предвиђене су просторне целине као и материјали, средства и играчке, које треба да подрже реализацију програма и буду подршка деци и одраслима у раду . У јаслицама то су следеће просторне целине:

- сензорна
- кинестетичка
- просторна целина за визуелне уметности
- просторна целина за симболичку игру
- просторна целина за скривање и осамљивање

Програм предшколског васпитања и образовања деце од 3 године до укључивања у програм припреме за школу

Нова програмска концепција истиче интегрисани приступ учењу кроз развијање тема/пројекта са децом: деца се подстичу на бављење одређеним темама и пројектима који су њима смислени и изазовни за истраживање. Васпитачи деци не нуде готова решења, већ

постају партнери у игри који заједно са децом истражују и помажу им да истраже своје претпоставке, испробавају и даље развијају своје идеје.

Учење постаје смисленије и пријатније јер је повезано са животним контекстом деце јер се базира на њиховим искуствима и повезивању оног што деца доживљавају и онога што раде. Игра се стимулише и подржава као најприроднији начин учења, кроз који дете учи да промишља, стиче нова сазнања и важне животне вештине. Повезаност игре и других активности засноване на могућностима избора, стваралаштву, променљивости, иницијативи деце, упитаности, отворености.

Правилником о ближим условима за почетак рада и опремање предшколске установе предвиђене су следеће просторне целине:

- Просторна целина за конструисање
- Просторна целина за симболичку игру (породична целина)
- Просторна целина за визуелне уметности
- Литерарна просторна целина
- Просторна целина за осамљивање и скривање
- Просторна целина за истраживање светлости сенки
- Радионица

Припремни- предшколски програм

Васпитно образовни рад у години пред полазак у школу је део обавезног образовања и васпитања.

Програм припреме деце за полазак у школу је саставни део *Општих основа предшколског програма*.

Остваривање Припремног предшколског програма представља допринос програмског и организационом повезивању предшколског и школског образовања и васпитања као претпоставке остваривања континуитета у васпитању и образовању деце.

Припремни предшколски програм се у ПУ остварује од септембра до јуна месеца кроз полудневни и целодневни рад са децом.

Васпитно образовни рад, према Статуту Установе, одвија се на српском језику.

Посебни и специјализовани програми

Осим редовног програма Установа организује и специјализоване програме који имају за циљ богаћење садржаја васпитно-образовног рада, стимулацију целовитог развоја деце, социјализацију и подршку развоју посебних склоности и интересовања у складу са њиховим психо-физичким могућностима.

Врсте специјализованих програма

Програм	Циљ	Циљна група	Временска динамика	Реализатори (ангажовани кадар)
Енглески језик	Циљ првог програма је да деца на овом узрасту на њима прилагођен начин, савладају основне елементе енглеског језика, да им се подстакне и подржи интересовање за учење страних језика.	Деца од 3-7 година	Током школске године, два пута недељно у тајању од 30 мин, ван радног времена Установе	Спољни сарадник - професор енглеског језика
Корективна гимнастика	Корективна гимнастика по свом садржају представља допуну редовним активностима физичког васпитања и има за циљ развијање координације покрета, спретности и вештине и правилан физички развој. Нарочита пажња се поклања вежбама за превенцију и корекцију деформитета стопала и кичменог стуба			Спољни сарадник - професор физичког васпитања
Школица спорта	Деци се пружа могућност савладавања свих облика кретања, трчања уз елементарне игре и полигоне, вежбе обликовања, свих спортова на једном месту, као и елемената плеса			

	и ритмике.			
--	------------	--	--	--

Предлог специјализованих програма доноси се сваке радне године на основу праћења интересовања деце и родитеља.

Програм неге и превентивно – здравствене заштите деце

Основни задаци и садржаји рада Програма превентивне и здравствене заштите, планирају се према основама програма превентивне и здравствене заштите у ПУ. Полазећи од тога, планирају се следећи задаци:

1. Формирање здравих навика код деце и здравствено образовање родитеља у вези са тим, као битан предуслов за очување и унапређење здравља, основни је задатак и приоритетни садржаји рада у спровођењу превентивне здравствене заштите, овим активностима обухватају се:
 - Одржавање личне хигијене (хигијена лица, руку, уста, зуба, коже)
 - Употреба тоалета, одеће, обуће
 - Правилна исхрана (квалитет, квантитет и начин исхране)
2. Дневна контрола здравственог стања детета обухвата:
 - Кратак разговор са родитељима ради узимања података о општем здравственом стању детета
 - Увид у општи изглед, односно стање детета, на основу посматрања
 - Преглед косе, коже и видљиве слузокоже (очи, нос, усна дупља и грло без шпатуле)
 - Увид у чистоћу одеће и обуће
 - Мерење телесне температуре код сваког детета сумњивог на почетак болести уз обавезну изолацију оболелог детета и обавештења родитеља ради преузимања детета
3. Периодична контрола раста и развоја детета врши се:
 - Мерењем висине и телесне тежине
 - Оценом психомоторног развоја на основу стандарда за одговарајући узраст и понашање детета за време храњења, игре, неге, одмора, мерење висине и телесне

тежине врши се четири пута годишње, а процена психомоторног развоја врши се једном годишње.

4. Дневна, месечна и годишња контрола хигијенских услова обухвата:
 - Хигијенску исправност и начин припремања, допремања, сервирања и квалитет хране (хигијена кухињског блока, посуђа и инвентара, хигијена санитарних просторија, уређаја и хигијенска исправност воде за пиће и лична хигијена особља, санитарни прегледи особља у сарадњи са Заводом за јавно здравље)
 - Одржавање чистоће, температуре, влажности, проветрености и осветљености простора
5. Континуирана сарадња са Дечјим диспанзером укључиваће посете педијатра вртићу, праћење здравствено хигијенских услова, здравственог стања деце, превентивне мере и саветодавни рад.
6. Континуирана сарадња са Стоматолошком службом Дома здравља обухвата посете стоматолога вртићу, систематске прегледе, превентивни и саветодавни рад.
7. Вођење медицинске документације и евиденције (здравствени лист и књига евиденције).

Физичко окружење као димензија програма

Физичко окружење на директан начин обликује положај детета и васпитача у програму. Односи који проистичу из физичког окружења и којима се истовремено обликује физичко окружење чине непосредну средину за учење.

Простор одражава концепцију програма и нарочита пажња се посвећује сталном реструктурирању, развијању и обогаћивању простора, у партнерству са породицом и локалном заједницом.

Простор реалног програма није само *радна соба*. Он обухвата и свакодневно коришћење *отвореног простора* за игру и учење, *заједничке просторе у вртићу*, који пружају могућности за различите начине сусретања и заједничког учешћа деце различитих узраста и других одраслих, као и *различита места у локалној заједници* као места активног учешћа деце. Простор је променљив и динамичан. Приступачан је деци, подстицајан,

инспиративан и омогућава деци да бирају активности и садржаје и начине груписања - могу да раде заједно и сарађују, али и да се осаме и да самостално користе материјале на различите начине. Деца имају могућност да реорганизују простор, уређују га, истражују, креирају, стварају. На тај начин деца граде лични и групни идентитет и добијају прилику да се осете уважено и одговорно.

Простор је организован тако да садржи различите просторне целине. Промене у простору резултат су истраживања иницираних дечјим питањима, игром и пројектима који се развијају. У просторима се налазе различити материјали (природни, пластични, рециклажни итд.) који омогућавају вишенаменско коришћење и подстичу дечју машту и креативност. Осим играчака и материјала са вишенаменском употребом (рестлова), у простору се могу пронаћи и реални предмети који омогућавају деци непосредан доживљај стварности. Двориште и сви простори вртића (холлови, атријуми) су места за игру и учење и одражавају концепцију Основа програма. Функције свега изложеног у простору су истраживање, видљивост програма, персонализованост (даје слику идентитета групе и појединаца), и подстицање заједничког учешћа свих актера (деце и одраслих у вртићу и заједници).

Временска организација је флексибилна у односу на редослед и трајање различитих ситуација и активности у вртићима. Дневни ритам активности је устаљен, што омогућава предвидљивост и помаже деци да стекну дневне рутине. Уважавају се индивидуалне разлике (у вези са исхраном, одмором) које подржавају добробит деце.

3. Предшколска установа као место демократске и инклузивне праксе

Партнерство са породицом

Породица је примарни и најважнији фактор васпитања деце. Партнерство са породицом се гради кроз узајамно поверење и поштовање, сталну отворену комуникацију и дијалог, као и препознавање и уважавање јединственог доприноса и снага сваке стране путем неговања емпатије, осетљивости и уважавања различитих перспектива. Оно се огледа и у заједничком доношењу одлука, као и спремности на договоре и промене. Неговањем рефлексивности у раду практичари унапређују своје компетенције које се односе управо на развијање партнерства са породицом.

Родитељи су укључени у процес рада и вредновања квалитета Установе у оквиру следећих органа и тела:

- Управни одбор
- Савет родитеља
- Тим за развојно планирање
- Тим за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања
- Тим за инклузивно образовање деце

Разматрајући актуелна питања из живота Установе породице учествују у доношењу одлука, решавању проблема, унапређивању квалитета рада.

Поред учешћа родитеља у раду саветодавних и стручних тела, подржава се активно учешће породице у непосредном животу и раду вртића. Предвиђени су различити видови сарадње са родитељима, као и бројне прилике за заједничко живљење, дружење и грађење квалитетних односа, међусобно упознавање:

- Родитељски састанци (општи, родитељски састанци на нивоу групе, састанци са мањим бројем родитеља услед указане одређене потребе)
- Радионице и играонице
- Организација заједничких посета
- Организација заједничких излета
- Укључивање родитеља у активности уређења простора и изради средстава за реализацију програма
- Посета родитељима на радним местима
- Укључивање родитеља у обележавање прослава и празника

Индивидуални (саветодавни, информативни) разговори и подршка родитељским компетенцијама од стране васпитача, мед. сестара-васпитача и стручних сарадника су породици на располагању свакодневно. Континуирано се остварује сарадња и размена информација о развоју и напредовању и социјалном функционисању детета унутар и са другим институцијама које се баве бригом о деци (школа, центар за социјални рад, интересорна комисија), током свих транзиционих периода.

Повезаност са локалном заједницом

Локална заједница чини друштвени и културни контекст у коме дете одраста, као и шире окружење које обухвата физичку и социјалну средину (различите установе, институције, организације, различите социјалне групе. Деца учешћем у заједници, користећи њене ресурсе и просторе, развијају нова знања, осећање припадности и заједничког учешћа, властиту вредност и идентитет. Наша установа тежи повећању видљивости и промовисању значаја квалитетног раног васпитања и образовања у заједници, континуирано развијајући сарадњу, партнерство и умрежавање са свим актерима који доприносе подршци раног развоја деце. Креирањем подстицајнијих услова за децу и породицу подржавају се добробити, остварују међусобни позитивни утицаји и дугорочно подиже општи квалитет живота у заједници. Тежимо да промовишемо слику о детету као компетентној, активној особи која има право и могућности да активно учествује у обликовању заједнице у којој живи. Установа користи различите ресурсе и просторе у заједници за реализацију активности (отворене просторе, институције образовања, културе, спорта итд.).

Промовисање Установе у локалној заједници остварује се и кроз учешће у многобројним акцијама и манифестацијама у граду и кроз повезивање са другим образовним организацијама које се баве децом и породицом. Континуирана сарадња видљива је и у партнерствима и сарадњи са другим институцијама: установама културе, установама спорта, струковним удружењима, удружењима грађана, организацијама и савезима. Предшколска установа остварује партнерство и сарадњу и са привредним, пословним и услужним организацијама, које пружају подршку у реализацији неких активности или акција.

Сарадња Установе и основних школа се континуирано одвија кроз посете предшколске деце школама, заједничко учешће на манифестацијама, као и кроз посете учитеља и школске деце вртићима и заједничке састанке стручних сарадника школе, стручног сарадника Установе, васпитача и родитеља чија деца полазе у школу.

Установа о свом раду и актуелним дешавањима информисе родитеље и заједницу

путем веб сајта установе и фејсбук странице, а комуникација са породицама одвија се и путем других онлајн канала комуникације.. Значајне активности Установе промовишу се и преко локалних медија.

Рад са децом и породицама из осетљивих група

Један од приоритета у раду Установе је унапређивање инклузивног васпитања и образовања. Установа има Тим за инклузију који се стара о грађењу и неговању културе инклузивности и развијању инклузивне праксе. У Установи се негује клима отворености и осетљивости за инклузивност и пружање једнаких шанси за учествовање свој деци. Континуирано се предузимају активности на унапређивању компетенција за планирање и реализацију инклузивног васпитно-образовног рада организовањем едукација за васпитаче, обезбеђивањем стручне литературе и организовањем различитих облика додатне подршке деци и породицама.

Приоритети у раду Тима за инклузију су:

- Неговање инклузивне праксе путем сензибилизације и едукације васпитача, мед. сестара-васпитача, стручног сарадника, родитеља и локалне заједнице;
- Унапређивање педагошке документације везане за праћење развоја и напредовања деце;
- Подршка васпитачима у планирању и реализацији васпитно-образовног рада са децом која имају тешкоће у развоју;
- Подршка родитељима деце са тешкоћама у развоју.

Транзиција и континуитет у образовању

Транзициони периоди представљају временске периоде током којих дете доживљава промену због преласка са једног на други ниво васпитања и образовања. Они обухватају неколико месеци пре преласка на следећи ниво и неколико месеци након преласка и односе се на: први полазак у вртић/јаслице (прелазак из породице у вртић), прелазак из јаслица у вртић, прелазак из једне групе/вртића у други и полазак у школу. Програми транзиције се пажљиво разрађују и реализују, уз уважавање перспективе детета и

родитеља, подстицање партнерства и уважавање могућности и ресурса вртића, породице и заједнице.

Активности усмерене на успешно прилагођавање и добробит детета, планирају се и реализују у узајамној сарадњи са породицом. Обезбеђују се повољни услови за прилагођавање детета, креирањем подстицајне средине и осмишљавањем активности, уз активно присуство родитеља током првих дана боравка детета у јаслицама/вртићу, поштовање индивидуалног ритма детета и постепено одвајање од родитеља.

Програми+ адаптације деце на јаслице/вртић доноси се у сарадњи са породицом, уз уважавање јединствености детета, његових навика и потреба, и пружање подршке породици и деци. Посебна пажња поклања се стварању поверења и добре сарадње са породицом, јер је то темељ квалитетних односа и партнерства са породицом.

Једна од важних активности у овом периоду је и грађење идентитета групе, како би дете препознало сличности које га повезују са групом, доживело групу као своју и осетило сигурност, блискост и припадање. Дете такође уочава различитост и препознаје себе као јединствену и непоновљиву особу, која је вредна сама по себи и значајна као појединац, а истовремено и као члан својих група (породица, вршњачка група у вртићу, итд.)

Остваривање припремног предшколског програма доприноси програмском и организационом повезивању предшколског и школског система, као претпоставке остваривања континуитета у васпитању и образовању деце. Због тога овај транзициони период представља заједничку одговорност вртића, школског система и породице како би се олакшао прелазак детета у ново окружење. Циљ је обезбеђивање континуитета квалитетног физичког и социјалног контекста за развој и учење кроз холистички приступ детету, уз уважавање индивидуалних карактеристика и права сваког детета. Деца предшколског узраста и њихове породице се, током припремног предшколског програма, упознају се са особеностима школског система. У години пред полазак у школу сарадња Установе и основних школа се континуирано одвија кроз посете школама, праћење наставе током школског часа и заједничке манифестације предшколаца са децом школског узраста. Такође, родитељи деце припремног предшколског програма имају прилику да на заједничком састанку са васпитачима и стручним сарадницима упознају важне аспекте транзиције, као и да се упознају са њиховом улогом у припреми деце за полазак у школу.

3 Предшколска установа као место рефлексивне праксе

Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање

Развијање рефлексивне праксе је континуирани процес преиспитивања теоријских и властитих полазишта и сопствене праксе кроз односе сарадње, поверења и размене са колегама, породицом и децом; повезивањем са другим практичарима, истраживачима и стручњацима у покретању заједничких истраживања о питањима која су релевантна за праксу предшколске установе и која су у функцији развијања програма, у складу са концепцијом Основа. Рефлексивност практичара је основ развијања програма и праксе. Усмерени смо на унапређивање квалитета васпитно -образовне праксе и развој улоге професионалца као заступника значаја раног развоја и квалитетног предшколског васпитања и образовања.

У Установи се реализују различити начини планирања и остваривања хоризонталног учења и истраживања практичара. Садржаји стручног усавршавања произилазе из законских основа и програмских задатака васпитно-образовног рада.

Остваривање овог програма вршиће се стручним усавршавањем медицинских сестара- васпитача, васпитача и стручних сарадника.

Индивидуално стручно усавршавање чини основу усавршавања свих кадрова и обављаће се кроз:

- Праћење стручне и друге литературе, као и коришћење исте у раду;
- Праћење стручних теоријских предавања и огледних практичних предавања;
- Активно учешће у раду стручних актива;

Стручно усавршавање на нивоу ПУ реализоваће се кроз одржавање:

- Стручних већа
- Актива медицинских сестара
- Актива васпитача
- Организовањем семинара у Установи.

Институционализовано стручно усавршавање обављаће се похађањем:

- Семинара и стручних сусрета које организује Министарство просвете Републике Србије
- Семинара и стручних сусрета које организују Удружења медицинских сестара и васпитача.

Похађани семинари се презентују на састанцима Васпитно-образовног већа, стручним активима и на састанцима стручних удружења васпитача и медицинских сестара васпитача.

У оквиру пуног радног времена васпитачи, медицинске сестре-васпитачи и стручни сарадници имају 68 сати годишње различитих облика стручног усавршавања, од чега 24 сата ван установе, а 44 сата стручног усавршавања у оквиру својих развојних активности у установи.

Вредновање кроз праћење и документовање остваривања предшколског програма

Сврха вредновања програма је критичко преиспитивање усклађености праксе предшколске установе и реалног програма са концепцијом Основа програма (теоријско-вредносним полазиштима, циљевима и димензијама реалног програма). Циљ је грађење квалитета праксе предшколске установе као заједнице учења и квалитета програма васпитно-образовног рада са децом као и афирмација предшколског програма установе у друштвеној и професионалној заједници.

Вредновање квалитета рада Установе врши се кроз спољашње вредновање квалитета рада установе и самовредновање.

Самовредновање као реалан процес доноси ефекте кроз подстицање добре праксе, помоћ запосленима да препознају сопствене вештине и стручност и омогућава заједничко учење и професионални развој. Спроводи се кроз кључне области дефинисане Правилником о стандардима квалитета рада установе.

Самовредновање је поступак којим се вреднује сопствена пракса и сопствени рад, уочавају његове јаче и слабије стране да би се сазнало шта је потребно задржати а шта мењати. Циљ процеса и рада на областима самовредновања је грађење квалитене праксе предшколске установе као заједнице учења и реалног програма васпитно-образовног рада као и афирмација предшколског програма Установе у друштвеној и професионалној заједници.

Тим за самовредновање и вредновање рада установе сваке радне године бира приоритетне области вредновања и различитим техникама и инструментима процењује реално стање. Након спроведеног вредновања одређене области Тим израђује извештај и акциони план којим се предлажу активности и мере за унапређење квалитета рада.

Извештај о самовредновању у целини, поред извештаја о остварености стандарда постигнућа и других индикатора квалитета рада, основа је за израду Развојног плана Установе.

Председник Управног одбора
Горан Патрујкић

